

Izvorna jezična inačica ove stranice [SI](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

engleski

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Swipe to change

Osiguravanje imovine tijekom sudskog postupka u zemljama EU-a

Slovenija

1 Koje vrste mjera postoje?

Zakonom o ovrhama i osiguranju potraživanja u građanskim postupcima (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*, ZIZ) kao privremene mjere i mjere predostrožnosti utvrđeni su preliminarni i privremeni nalozi.

Kao (dugoročna) mjera predostrožnosti u smislu prisilnog osiguranja potraživanja ZIZ-om je omogućeno osiguranje uspostavom založnog prava na nepokretnu imovinu i uspostava založnog prava na pokretnu imovinu. Novom inačicom ZIZ-a omogućit će se dodatno sredstvo osiguranja potraživanja, a to je uspostava založnog prava na poslovni udio. Vjerovnik može zatražiti mjere prisilnog osiguranja potraživanja na istom temelju kao i ovrhu, odnosno na temelju naredbe o izvršenju sudske odluke, za razliku od preliminarnih i privremenih naloga koji su privremene mjere i mogu se zatražiti pod uvjetima koji su navedeni u nastavku.

2 Pod kojim se uvjetima takve mjere mogu naložiti?

Preliminarni nalog: Sud izdaje preliminarni nalog na temelju odluke domaćeg suda ili drugoga tijela u vezi s novčanim potraživanjem koje još nije izvršivo, ako vjerovnik može dokazati da postoji vjerojatan rizik da bi ovrha potraživanja u suprotnom bila onemogućena ili bi bila znatno otežana.

Privremeni nalozi su vremenski ograničene mjere za osiguranje potraživanja, čija je namjena očuvanje postojećeg stanja ili uspostava novog, privremenog stanja kako bi se omogućila kasnija učinkovita ovrha potraživanja vjerovnika (nalozi zaštitne prirode) odnosno sprječavanje ozbiljnih i štetnih posljedica i prijetećeg nasilja (nalozi regulatorne prirode).

Prema ZIZ-u, **privremeni nalozi** mogu se podijeliti u **naloge za osiguranje novčanih potraživanja** i **naloge za osiguranje nenovčanih potraživanja**.

Sud izdaje **privremeni nalog za osiguranje novčanog potraživanja** ako vjerovnik može dokazati da je vjerojatno da potraživanje postoji ili da će potraživanje u odnosu na dužnika nastati, pri čemu vjerovnik mora dokazati vjerojatni rizik da će zbog dužnikova otuđenja, skrivanja ili nekog drugog raspolaganja imovinom, ovrha potraživanja biti onemogućena ili znatno otežana. Vjerovnik nije dužan dokazati postojanje rizika ako dokaže da je vjerojatno da će dužnik zbog predloženog naloga pretrpjeti neznatnu štetu. Smatra se da je rizik dokazan ako se ovrha potraživanja treba provesti u inozemstvu, osim ako se ovrha potraživanja treba provesti u državi članici Europske unije.

Sud izdaje **privremeni nalog za osiguranje nenovčanog potraživanja** ako vjerovnik može dokazati da je vjerojatno da potraživanje postoji ili da će potraživanje u odnosu na dužnika nastati.

Vjerovnik također mora dokazati postojanje jednog od sljedećih preduvjeta:

rizik da će ovrha potraživanja biti onemogućena ili znatno otežana;

da je nalog potreban kako bi se spriječila uporaba sile ili nastanak nenadoknadive štete;

da dužnik zbog izdavanja privremenog naloga koji bi se tijekom postupka pokazao neutemeljenim ne bi pretrpio još teže posljedice od onih koje bi u slučaju neizdavanja privremenog naloga pretrpio vjerovnik.

2.1 Postupak

Preliminarni nalog: Sud koji bi bio nadležan za izvršenje ovrhe na predmetu za koji je podnesen zahtjev za osiguranjem teritorijalno je nadležan odlučivati o zahtjevu za osiguranjem potraživanja preliminarnim nalogom te samim osiguranjem potraživanja.

Nakon podnošenja zahtjeva za preliminarni nalog i proučavanja uvjeta za izdavanje preliminarnog naloga, sud donosi odluku u kojoj se, između ostalog, navodi iznos osiguranog potraživanja s kamatom i troškovima te naloženo osiguranje i vremensko razdoblje tijekom kojeg ga sud dopušta. Preliminarni nalog ne smije biti na snazi dulje od osam dana od nastupanja uvjeta za ovrhu.

Ako razdoblje za koje je sud dopustio preliminarni nalog istekne prije nego što odluka na temelju koje je izdan preliminarni nalog postane izvršiva, sud, na prijedlog vjerovnika, produljuje nalog, pod uvjetom da se okolnosti pod kojima je izdan nisu promijenile.

Privremeni nalog: Ako je pokrenut građanski postupak ili neki drugi sudski postupak, odluku donosi nadležni sud pred kojim se postupak odvija. Ako građanski postupak ili neki drugi sudski postupak nije pokrenut, sud koji je nadležan za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje potraživanja privremenim nalogom i samo osiguranje potraživanja jest teritorijalno nadležan sud koji bi bio nadležan za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu.

Iz navedenog proizlazi da se teritorijalna nadležnost suda za izdavanje privremenih naloga u tim slučajevima utvrđuje u pogledu predmeta osiguranja potraživanja. Ako se radi o pokretnoj imovini, teritorijalno nadležan sud je sud izvršenja u čijem području su predmeti smješteni, odnosno u čijem području dužnik ima stalno ili privremeno prebivalište. Ako je predmet osiguranja novčano potraživanje, knjigovodstvena vrijednosnica ili druga vlasnička prava dužnika, teritorijalno nadležni sud je, u pravilu, sud na čijem području dužnik ima stalno prebivalište ili registrirano sjedište. Ako je predmet osiguranja udio partnera u poduzeću, teritorijalno je nadležan sud u čijem se području nalazi registrirano sjedište poduzeća. Ako je predmet osiguranja nepokretna imovina, teritorijalno je nadležan sud u čijem se području nalazi nekretnina.

2.2 Glavni uvjeti

Sud izdaje **preliminarni nalog** na temelju odluke domaćeg suda ili drugoga tijela u vezi s novčanim potraživanjem koje još nije izvršivo, ako vjerovnik može dokazati da postoji vjerojatan rizik da bi ovrha potraživanja u suprotnom bila onemogućena ili bi bila znatno otežana. Smatra se da je ova vrsta rizika dokazana ako se zahtjev za osiguranje potraživanja preliminarnim nalogom temelji na jednoj od sljedećih odluka:

na nalogu za plaćanjem i odluci o ovrsi koja je izdana temeljem vjerodostojne isprave i protiv koje je pravodobno uloženi prigovor, ako: u prigovoru dužnik poredke postojanje ugovorne obveze prema vjerovniku, a vjerovnik podnese ispravu iz koje proizlazi vjerojatnost postojanja ugovorne obveze ili ako su nalog za plaćanje ili odluka o ovrsi izdani na temelju mjenice ili čeka;

na presudi izdanoj u kaznenom postupku kojom je potvrđeno imovinsko-pravno potraživanje oštećene strane, a protiv koje podnesen prijedlog za obnovu kaznenog postupka;

na odluci temeljem koje bi se ovrha trebala izvršiti u inozemstvu, osim ako bi se ovrha trebala izvršiti u državi članici Europske unije;

na presudi o priznavanju protiv koje je uložena žalba (u tom slučaju sud, na zahtjev dužnika, za osiguranje potraživanja preliminarnim nalogom može utvrditi uvjet da vjerovnik položi osiguranje za štetu koju bi dužnik mogao pretrpjeti zbog preliminarnog naloga);

na nagodbi zaključenoj pred sudom ili upravnim tijelom koja se osporava kako je predviđeno zakonom (u tom slučaju sud, na zahtjev dužnika, za osiguranje potraživanja preliminarnim nalogom može utvrditi uvjet da vjerovnik položi osiguranje za štetu koju bi dužnik mogao pretrpjeti zbog preliminarnog naloga);

na javnobilježničkom zapisu koji predstavlja nalog za izvršenje po novčanom potraživanju koje još nije dospjelo.

Sud dopušta osiguranje potraživanja preliminarnim nalogom za iznos zakonski propisanog uzdržavanja koje još nije dospjelo, naknade za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti osobe koja ga je plaćala i odštete za štetu nastalu zbog smanjenja životne aktivnosti ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti samo za iznose koji dospijevaju u roku od jedne godine.

U tim slučajevima smatra se da je rizik dokazan ako je u odnosu na dužnika već zatražena ovrha potraživanja za povrat iznosa koji je dospio, ili ako je takva ovrha predložena.

Sud izdaje **privremeni nalog za osiguranje novčanog potraživanja** pod sljedećim uvjetima: ako vjerovnik može dokazati vjerojatnost postojanja potraživanja ili da će potraživanje u odnosu na dužnika nastati te ako vjerovnik dokaže vjerojatni rizik da će zbog dužnikova otuđenja, skrivanja ili nekog drugog raspolaganja imovinom, ovrha potraživanja biti onemogućena ili znatno otežana (subjektivni rizik).

Sud izdaje **privremeni nalog za osiguranje nenovčanog potraživanja** pod sljedećim uvjetima: ako vjerovnik može dokazati vjerojatnost postojanja potraživanja ili da će potraživanje u odnosu na dužnika nastati te ako vjerovnik dokaže vjerojatnost da će jedan od sljedećih preduvjeta biti ispunjen: rizik da će provedba potraživanja biti onemogućena ili znatno otežana (objektivni rizik); nužnost donošenja naloga kako bi se spriječila uporaba sile ili nastanak nenadoknadive štete te da dužnik zbog izdavanja privremenog naloga koji bi se tijekom postupka pokazao neutemeljenim ne bi pretrpio još teže posljedice od onih koje bi u slučaju neizdavanja privremenog naloga pretrpio vjerovnik.

U oba slučaja (privremeni nalozi za osiguranje novčanog potraživanja i privremeni nalozi za osiguranje nenovčanog potraživanja), vjerovnik nije dužan dokazati postojanje rizika ako dokaže da je vjerojatno da će dužnik zbog predloženog naloga pretrpjeti neznatnu štetu. U oba slučaja, smatra se da je rizik dokazan ako se namirenje potraživanja treba provesti u inozemstvu, osim ako se namirenje potraživanja treba provesti u državi članici Europske unije.

3 Predmet i priroda takvih mjera?

3.1 Koja vrsta imovine može podlijeći takvim mjerama?

Predmet preliminarnih ili privremenih naloga može biti bilo koje vlasništvo dužnika npr. gotovinski depoziti na bankovnim računima, pokretna imovina, registrirana prijevozna sredstva, nepokretna imovina i druga vlasnička prava ako se ne radi o predmetima koji su zakonom izuzeti od ovrhe, odnosno ako ograničeno pravo na ovrhu na predmetima nije zakonski ograničeno (npr. predmeti koji nisu u prometu, rudno bogatstvo, predmeti koji su dužniku potrebni za obavljanje javne službe, itd.)

3.2 Koji su učinci takvih mjera?

Preliminarni nalozi: sud može navesti sljedeće preliminarne naloge: pljenidba pokretne imovine i upis pljenidbe u registar, ako ga se vodi; pljenidba novčanih potraživanja ili potraživanja za izručivanje predmeta; pljenidba drugih vlasničkih prava ili materijalnih prava; zabrana organizaciji za platni promet da dužniku ili nekoj drugoj osobi na nalog dužnika isplati s njegovog računa iznos novca za koji je izdan preliminarni nalog; upis založnog prava u sudski registar na partnerski udio u poduzeću, odnosno u središnji registar knjigovodstvenih vrijednosnica; privremeni upis založnog prava na nepokretnu imovinu dužnika ili prava uknjižena na nepokretnu imovinu.

Iznos dužnikovih gotovinskih depozita na računu kod ovlaštene organizacije za platni promet, čiju je isplatu sud zabranio, nije moguće prenositi na drugi račun sve dok traje zabrana, osim za namirenje osiguranog potraživanja.

Sud može dopustiti prodaju zaplijenjenih pokretnih predmeta ako se brzo kvare ili ako postoji rizik da će njihova cijena znatno pasti, pri čemu se prodaja zaplijenjenih predmeta odvija u skladu s odredbama ZIZ-a o ovrsi nad pokretnom imovinom.

Ako je sud preliminarnim nalogom izvršio pljenidbu potraživanja, može, na zahtjev vjerovnika ili dužnika, dopustiti da se zabranjeno potraživanje prenese na vjerovnika i svrhu namirenja kada postoji rizik da zbog kašnjenja potraživanje neće biti namireno ili da će se izgubiti pravo na pravni lijek prema trećoj strani. Iznos dobiven prodajom predmeta ili namirenjem potraživanja sud čuva do prestanka preliminarnog naloga ili dok vjerovnik ne zatraži ovrhu, ali ne dulje od 30 dana od dana kada potraživanje postane izvršivo.

Privremeni nalog: *Privremeni nalozi za osiguranje novčanih potraživanja* mogu biti sve mjere s kojima je moguće ostvariti osiguranje potraživanja i koje su, u pogledu ciljeva koji se njima nastoje postići, samo zaštitne prirode. U zakonu se navode sljedeće vrste privremenih naloga za osiguranje novčanih potraživanja: zabrana da dužnik slobodno raspolaže pokretnom imovinom i čuva takvu imovinu; zabrana da dužnik prenese svoja prava na nekretninu ili upiše na njih hipoteku, odnosno prenese ili upiše hipoteku na stvarna prava na nekretninu registriranu u njegovu korist, pri čemu se vrši uknjižba te zabrane u zemljišne knjige; zabrana dužnikovom dužniku da dužniku isplaćuje potraživanja ili isporučuje predmete te zabrana dužniku da prima predmete, namiruje potraživanja ili njima slobodno raspolaže; nalog organizaciji za platni promet da dužniku ili nekoj drugoj osobi na nalog dužnika uskrati isplatu s njegovog računa onog iznosa novca za koji je izdan privremeni nalog.

Privremeni nalozi za osiguranje nenovčanih potraživanja mogu biti sve mjere s kojima je moguće ostvariti osiguranje potraživanja i koje su, u pogledu ciljeva koji se njima nastoje postići, zaštitne ili regulatorne prirode. U zakonu se primjerom navode sljedeće vrste privremenih naloga za osiguranje nenovčanih potraživanja: zabrana otuđenja ili upisa hipoteke na pokretnu imovinu na koju se potraživanje odnosi te čuvanje te nalog za čuvanje te imovine; zabrana otuđenja ili upisa hipoteke na nekretnine na koje se potraživanje odnosi s uknjižbom te zabrane u zemljišne knjige; zabrana dužniku da čini bilo što što bi moglo prouzročiti štetu za vjerovnika, odnosno zabrana da se mijenja bilo što na predmetima na koje se potraživanje odnosi i nametanje novčane kazne u slučaju kršenja te zabrane; zabrana dužnikovom dužniku da potonjem isporučuje imovinu na koju se potraživanje odnosi; plaćanje naknade za izgubljenu plaću radniku dok traje spor o zakonitosti odluke o prekidu ugovora o radu, ako je takva naknada potrebna za uzdržavanje radnika i osoba koje je po zakonu uzdržavati.

Kada je odluka o privremenom nalogu izdana u građanskom ili nekom drugom postupku ima učinak odluke o ovrsi i njome je moguće posegnuti samo u sferu dužnika, a ne u sferu bilo koje treće strane. Izdavanje privremenog naloga stoga nema za posljedicu nastanak založnog prava na predmetu osiguranja.

Iz navedenog proizlazi da se privremenim nalogom kojim je npr. određena zabrana slobodnog raspolaganja predmetom osiguranja ne priječi pravno posezanje druge osobe za tim predmetom (npr. u ovršnom postupku). Ako dužnik ne poštuje privremeni nalog ovakve vrste, jedina posljedica je ta da vjerovnik ima pravo osporiti pravne akte koji mu nanose štetu, u skladu s općim pravilima obveznog prava. Osobe koje stječu imovinu kojom dužnik nije smio raspolagati u takvim su slučajevima zaštićene, ako su imovinu stekle u dobroj vjeri (nisu znale i nisu mogle znati da je takav čin nanio štetu vjerovniku). Ako osoba koja stječe imovinu tu imovinu nije stekla u dobroj vjeri, pravni akt gubi učinak samo u odnosu na vjerovnika (tužitelja) i onoliko koliko je potrebno da bi se otplatilo potraživanje vjerovnika.

Ako dužnik prekrši privremeni nalog također je kazneno odgovoran za kazneno djelo nanošenja štete pravima drugih osoba. Dužniku koji prekrši privremeni nalog sud izvršenja može također odrediti i novčanu kaznu, dok dužnik ima pravo zatražiti naknadu od vjerovnika za štetu koja mu je nanesena privremenim nalogom koji je bio neutemeljen ili na koji vjerovnik nije imao pravo.

Privremenim nalogom također se može naložiti zabrana isplate dužnikovom dužniku (npr. banci). U tom slučaju zabrana proizvodi učinak od trenutka kada je isporučena dužnikovom dužniku. Po primitku zabrane, potonji više ne može učinkovito ispunjavati svoje obveze prema dužniku i također može biti odgovoran za plaćanje odštete vjerovniku. U postupcima za izdavanje privremenog naloga banka smije razotkriti informacije o postojanju i broju transakcijskih računa, odnosno drugim potraživanjima koje dužnik ima na njima, samo na zahtjev suda. I pored toga podaci o brojevima tekućih računa pravnih osoba i o tome jesu li ti računi blokirani javno su dostupni na *web*-mjestu Agencije Republike Slovenije za javnopravne registre i vezane usluge (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*).

3.3 Koliko dugo takve mjere vrijede?

U odluci o *preliminarnom nalogu* koju izdaje sud mora se, između ostalog, navesti iznos osiguranog potraživanja s kamatom i troškovima te naloženo osiguranje i **vremensko razdoblje tijekom kojeg ga sud dopušta**, pri čemu preliminarni nalog ne smije trajati *dulje od osam dana od nastupanja uvjeta za ovrhu*.

Trajanje valjanosti *privremenog naloga* nije definirano zakonom, već ga utvrđuje sud u odluci o privremenom nalogu. Ako je nalog izdan prije podnošenja tužbe, odnosno početka nekog drugog postupka, ili ako je nalog izdan za osiguranje potraživanja koje još nije nastalo, sud vjerovniku određuje rok do kojeg mora pokrenuti postupak, odnosno podnijeti tužbu. Ako do tog roka vjerovnik ne podnese tužbu ili pokrene postupak, sud obustavlja postupak. Privremeni nalozi mogu ostati na snazi i nakon dana objave sudske odluke u vezi s kojom su izdani.

4 Je li moguća žalba protiv takve mjere?

Dužnik može uložiti prigovor na odluku o preliminarnom nalogu ili odluku o privremenom nalogu u roku od osam dana od uručenja te odluke na istom sudu koji je izdao odluku o preliminarnom ili privremenom nalogu. Taj sud potom odlučuje i o samom prigovoru.

Dužnik ili vjerovnik mogu uložiti žalbu na sudsku odluku o prigovoru i na odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanjem privremenog naloga na sudu koji je izdao tu odluku u roku od osam dana od uručenja te odluke. O žalbi odlučuje sud drugog stupnja. Prigovorom i žalbama u pravilu se ne zaustavlja postupak.

Ostale poveznice

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.ajpes.si/>

Posljednji put ažurirano: 11/07/2014

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.